

Barraca 10 de Les Serres

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Serres
Alçada: 349

Coordenades:

Latitud: 41.63309
Longitud: 1.89352
UTM Est (X): 407839
UTM Nord (Y): 4609631

Classificació

Número de fitxa 08179 - 203
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: La llosa de tancament central de la coberta està desplaçada.
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A008000250000OG
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dj., 18/04/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca àeria adossada al marge situada en el vessant de tramuntana dels Pivents, per sobre del torrent del Robert. S'hi arriba des de la pista que ressegueix Les Serres en direcció al Collet dels Capellans. Un cop deixat enrere a mà esquerra, continuar en direcció al turó de l'Escletxa fins al primer revolt tancat per sota del qual hi ha una cinglera on neix una torrentera que aboca les aigües pluvials al torrent de cal Robert. L'accés a la barraca es fa a mà dreta del camí, a bans d'arribar a la cinglera, tot baixant en diagonal per la brolla de romaní fins a trobar la construcció.

És de planta quadrangular, realitzada amb pedra calcària extreta del mateix marge superior que li ha servit de pedrera. Mesura 1,75 m per 1,70 m aproximadament de costat, amb un rebaix a nivell del terra per donar-li més fondària. La porta, orientada al sud està lleugerament desplaçada a mà esquerra de la façana principal. Els muntants són rectes amb la part superior més estreta, que suporta la llinda, plana. Mesura 1,10 m d'alçada per 0,70 m d'amplada. A l'interior per sobre de la llinda hi ha una lleixa. El gruix dels murs és de 0,62 m.

L'alçada màxima a l'interior és d'1,85 m mentre que la del voladís (mesura presa davant de la porta) és d'1,50 m. La coberta, està realitzada per aproximació de filades, amb la llosa de tancament central desplaçada, amb la qual cosa quan plou hi entra aigua. A l'exterior ha perdut bona part del recobriment de terra que la protegeix de les filtracions i varis peus de romaní hi estan creixen al damunt. Les arrels ja han provocat l'esllavissament d'algunes pedres que formen el voladís perimetral. Al fons, aprofitant l'arrencada de la volta hi ha un tinell o cocó que mesura 0,30 m d'amplada per 0,14 m d'alçada per 0,30 m de fondària. Té dues espitlleres, orientades al nord-oest i al nord respectivament.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 5602.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECALL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

